

Autorka oponentského posudku: Lucie Cviklová

Oponentský posudek na diplomovou práci Socializace a konstrukce identity v dětském domově (vypracovala Alena Mařasová)

Diplomová práce bakalářky Aleny Mařasové je věnována problematice socializace a konstrukce identity jedinců vyrůstajících v dětských domovech. Práci lze charakterizovat jako teoreticko-empirickou; v první části je rozebírána teoretická problematika dětí vyrůstajících v dětských domovech (různé důvody odebrání, konkrétní motivy a procesy stigmatizace, apod.)

Druhá část je založena na polostrukturovaných rozhovorech s dětmi v dětském domově stejně tak jako s pracovníky a pracovnícemi působícími v nich (6 s informátory, kteří v dětském domově žijí nebo žijí a 2 s pracovníky v dětském domově).

Teoretická část se více méně opírá o české údaje a věnuje se následující problematice; dětství jako sociální kategorie, socializace a rozvoj jedince v sociální bytost, vymezení, povaha a úloha současné rodiny, různé aspekty náhradní rodinné péče (ústavní výchova, osvojení, pěstounská péče, apod.) Dále je rozebírána charakteristika ústavů, socialismus a problémy ústavní péče, ústavní výchova, charakteristika dětí přijímaných do ústavní péče, resocializace v ústavu, systém ústavní péče v České republice, apod.

Za nedostatek teoretické části je třeba považovat přehlížení posledního vývoje; například rozlišení mezi klasickou a profesionální pěstounskou péčí včetně finančního odměňování (klasická pěstounská péče je odměňována měsíčně okolo deseti tisíc a profesionální pěstounská okolo dvaceti tisíc bez ohledu na počet dětí, o které profesionální pěstoun/pěstounka pečuje, přičemž částka se vyplácí, i když profesionální pěstoun/pěstounka u sebe právě žádné dítě nemá). Toto uzákonění profesionální péče je často ospravedlňováno rozsáhlými zkušenostmi co se týče negativních dopadů na vyrůstání dětí v dětských domovech; např. zkušenost vyhoštění či vyobcování a náhrada domova jako uměle vytvořené prostředí.

Na rozdíl od popisného a zastaralého charakteru teoretické části je možné analytickou část považovat za kvalitnější v tom smyslu, že komplexním způsobem vypovídá o zkušenostech dětí vyrůstajících v dětských domovech; např. stesk po biologických rodičích, negativní zkušenost o přiznání se k dlouhodobému pobytu v dětském domově při navazování milostných vztahů, stereotypizování dětí z dětských domovů jako zlodějů, apod.

Jinak řečeno, v analytické části je vhodným způsobem kombinován komentář rozhovorů s ukázkami týkajícími se nejenom informátorů, ale také pozitivních, neutrálních a negativních vztahů k pracovníkům.

Vzhledem k popisnosti a nedostatkům teoretické části by práce měla být hodnocena jako velmi dobrá.

Navržené otázky k obhajobě:

1) Vysvětlete rozdíl mezi klasickou a profesionální pěstounskou péčí.

2) Srovnajte problematiku pobytu dětí v dětských domovech a v České republice s další střeoevropskou zemí.

3) Jaký je Váš názor na přímé adopce?